

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 330
van **ROBRECHT BOTHUYNE**
datum: 8 februari 2017

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Dienstencheques - Tewerkstelling

De dienstencheque, een betaalmiddel waar de overheid een financiële bijdrage in levert, krijgt veel navolging in Vlaanderen. Voor een redelijke prijs kan men een beroep doen op een persoon die huishoudelijke hulp levert. Daartoe dient men contact op te nemen met een erkende onderneming die een huishoudelijke hulp op maat zoekt.

1. Hoeveel voltijdequivalenten (vte) werden er in 2015-2016 tewerkgesteld via dienstencheques? Graag totaal aantal vte per jaar en opdeling naar:
 - a) soort huishoudelijke hulp;
 - b) provincie waar ze tewerk gesteld worden;
 - c) leeftijd;
 - d) gender;
 - e) nationaliteit;
 - f) al dan niet deel uitmakend van de kansengroep (persoon met een handicap, laaggeschoold, ...).
2. Hoeveel werkuren (gemiddeld aantal werkuren per werkjaar) werden op deze manier gepresteerd? Graag totaal aantal per jaar (2014 - 2015 - 2016) en opdeling naar:
 - a) provincie waar deze uren geleverd werden;
 - b) aantal verschillende jobs welke met deze uren gepresteerd werden.
3. Nu de 60%-regel werd afgeschaft volgt een evaluatie van de compenserende maatregelen op vlak van screening en toeleiding.
 - a) Hoe zal de minister evalueren?
 - b) Wat is de concrete timing?
 - c) Wat zijn de parameters waarmee geëvalueerd zal worden?
4. De minister zal verder investeren in fraudedetectie.
In hoeveel budget voorziet hij hier per jaar voor?

ANTWOORD

op vraag nr. 330 van 8 februari 2017

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. In onderstaande tabellen kan de Vlaams volksvertegenwoordiger terugvinden hoeveel werknemers in de periode 2015-2016 tewerkgesteld werden via dienstencheques. Hiervoor worden verschillende parameters gebruikt, naargelang de beschikbaarheid van de gegevens (aantal werknemers, aantal uitbetaalde dienstencheques, enz.). Omwille van een verschil in beschikbare gegevens tussen 2015 en 2016 worden de cijfers hieronder per jaar opgesplitst.

Een deel van de voor 2015 beschikbare gegevens die hieronder worden weergegeven, zijn gebaseerd op de werknemersenquête die door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening werd georganiseerd. Voor het bepalen van de Vlaamse gegevens wordt hier gekeken naar de woonplaats van de werknemer. Indien de poetshulp in het Vlaamse Gewest woont, wordt deze in de Vlaamse cijfers meegenomen. De gegevens zijn beschikbaar op basis van het arbeidsstelsel waarin de werknemer tewerkgesteld is. Gegevens op basis van het aantal VTE zijn niet beschikbaar. In de gegevens hieronder zal de Vlaams volksvertegenwoordiger dan ook een opdeling terugvinden op basis van het arbeidsstelsel van de betrokkene.

- a) Een dienstenchequewerknemer wordt tewerkgesteld met een arbeidscontract dienstencheques. Een dienstencheque-contract legt echter niet vast voor welke soort huishoudelijke hulp een werknemer zal ingezet worden. Om een beeld te krijgen van het aandeel in het totale stelsel per soort huishoudelijke hulp, kan enkel gekeken worden naar de uitbetaalde dienstencheques, waar de gebruiker aangegeven heeft voor welke soort hulp de dienstencheque betaald werd.

In onderstaande tabellen kan de Vlaams volksvertegenwoordiger terugvinden hoe veel dienstencheques per type huishoudelijke hulp werden uitbetaald in 2015. Dit geeft ook een representatief beeld van de tewerkstelling per type activiteit. Voor 2015 zijn er geen gegevens beschikbaar op basis van betrokken gewest. De tabel hieronder geeft dan ook de gegevens weer voor het Belgisch grondgebied.

Soort huishoudelijke hulp	Aantal uitbetaalde dienstencheques
huishoudelijke hulp en strijkdiensten buitenshuis	1.007.829
huishoudelijke hulp en boodschappen	564.131
huishoudelijke hulp en vervoer van personen	48.238
huishoudelijke hulp, strijkdiensten buitenshuis en boodschappen	32.860
strijkdiensten buitenshuis en boodschappen	43.530
Boodschappen	95.905
huishoudelijke hulp	113.554.402
strijkdiensten	5.265.171
vervoer van personen	190.692

- b) In onderstaande tabel kan de Vlaams volksvertegenwoordiger het aantal werknemers terugvinden per arbeidsstelsel opgedeeld per provincie, op basis van de van de maatschappelijke zetel van de onderneming.

	Arbeidsstelsel	Aantal werknemers
Prov. ANTWERPEN	deeltijds	9.399
	halftijds	17.812
	voltijds	2.147
Prov. LIMBURG	deeltijds	6.503
	halftijds	9.648
	voltijds	726
Prov. OOST-VLAANDEREN	deeltijds	2.542
	halftijds	11.034
	voltijds	1.050
Prov. VLAAMS BRABANT	deeltijds	2.875
	halftijds	6.916
	voltijds	1.155
Prov. WEST-VLAANDEREN	deeltijds	3.982
	halftijds	13.857
	voltijds	1.715
	Eindtotaal	91.361

- c) In de tabel hieronder kan de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal werknemers ingedeeld per leeftijd en arbeidsstelsel terugvinden op basis van de woonplaats van de werknemer in het Vlaamse Gewest.

	arbeidsstelsel	Aantal werknemers
jonger dan 20 j.	deeltijds	162
	halftijds	179
	voltijds	52
van 20 tot -25 j.	deeltijds	1.411
	halftijds	3.548
	voltijds	330
van 25 tot -30 j.	deeltijds	2.241
	halftijds	6.910
	voltijds	667
van 30 tot -35 j.	deeltijds	2.679
	halftijds	8.363
	voltijds	757
van 35 tot -40 j.	deeltijds	2.638
	halftijds	8.461
	voltijds	813
van 40 tot -45 j.	deeltijds	2.689
	halftijds	8.280
	voltijds	980
van 45 tot -50 j.	deeltijds	2.929
	halftijds	8.401
	voltijds	979
van 50 tot -55 j.	deeltijds	3.017
	halftijds	7.697
	voltijds	982
van 55 tot -60 j.	deeltijds	2.334
	halftijds	5.072
	voltijds	690

60 j. en ouder	deeltijds	1.424
	halftijds	1.635
	voltijds	290
Totaal		86.610

- d) In de tabel hieronder kan de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal werknemers terugvinden ingedeeld per geslacht en arbeidsstelsel.

Geslacht	deeltijds	halftijds	voltijds
man	495	1.303	449
vrouw	21.029	57.243	6.091
Totaal	21.524	58.546	6.540

- e) Gegevens omtrent de nationaliteit van de werknemers zijn op heden niet beschikbaar.
- f) Op basis van de beschikbare gegevens kan enkel een overzicht worden gegeven van het aantal werknemers op basis van opleidingsniveau en op basis van de woonplaats van de werknemer in het Vlaamse Gewest. Deze tabel kan de Vlaams volksvertegenwoordiger hieronder terugvinden.

Opleidingsniveau	Arbeidsstelsel	Aantal werknemers
hoger onderwijs	deeltijds	1.779
	halftijds	1.900
	voltijds	224
hoger secundair onderwijs	deeltijds	9.291
	halftijds	26.523
	voltijds	2.563
maximum lager secundair onderwijs	deeltijds	10.454
	halftijds	30.123
	voltijds	3.753
	Eindtotaal	86.610

Voor 2016 werd geen werknemersenquête dienstenchequewerknemers afgenomen. Om deze reden is het aantal beschikbare gegevens voorlopig beperkt. In het kader van de evaluatie van het stelsel zullen in het najaar van 2017 meerdere gegevens met betrekking tot de tewerkstelling gepubliceerd worden, o.a. op basis van gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid en VDAB.

Hieronder worden de beschikbare gegevens voor 2016 weergegeven. Deze zijn verzameld op basis van het aantal uitbetaalde dienstencheques die een indicatie geven van het aantal gepresteerde uren in 2016. Dit is voorlopig de enige bron ter beschikking voor de tewerkstellingsgegevens van 2016.

Deze gegevens zijn gebaseerd op de INSZ-nummers van de werknemers die verplicht moeten ingevuld worden op de dienstencheques. Echter in het geval van papieren dienstencheques zijn deze gegevens niet altijd leesbaar, ondanks de inspanningen om de leesbaarheid te verhogen het afgelopen jaar. Deze gegevens geven een goede indicatie maar zijn niet volledig.

- a) In onderstaande tabellen kan de Vlaams volksvertegenwoordiger terugvinden hoe veel dienstencheques per type huishoudelijke hulp werden uitbetaald in 2016.

Soort huishoudhulp	Aantal uitbetaalde dienstencheques
Boodschappendienst	51.079
Boodschappendienst en Vervoer van personen	3.060
Huishoudelijke hulp	72.579.343
Huishoudelijke hulp en Boodschappendienst	215.669
Huishoudelijke hulp en Strijkdiensten buitenshuis	301.999
Huishoudelijke hulp en Vervoer van personen	483.470
Huishoudelijke hulp, Boodschappendienst en Vervoer van personen	23.660
Huishoudelijke hulp, Strijkdiensten buitenshuis en Boodschappendienst	14.865
Huishoudelijke hulp, Strijkdiensten buitenshuis en Vervoer van personen	24.055
Huishoudelijke hulp, Strijkdiensten buitenshuis, Boodschappendienst en Vervoer van personen	33.576
Strijkdiensten buitenshuis	2.648.860
Strijkdiensten buitenshuis en Boodschappendienst	6.873
Strijkdiensten buitenshuis en Vervoer van personen	23.582
Strijkdiensten buitenshuis, Boodschappendienst en Vervoer van personen	1.023
Vervoer van personen	132.606

b) In onderstaande tabel kan de Vlaams volksvertegenwoordiger het aantal uitbetaalde dienstencheques terugvinden per provincie

Provincie	Aantal uitbetaalde dienstencheques
Brussels H. Gewest	12.595.694
Provincie Antwerpen	19.116.307
Provincie Henegouwen	127.932
Provincie Limburg	10.158.097
Provincie Luik	49.707
Provincie Luxemburg	6.386
Provincie Namen	10.885
Provincie Oost-Vlaanderen	9.064.446
Provincie Vlaams-Brabant	6.644.256
Provincie Waals-Brabant	234.712
Provincie West-Vlaanderen	13.686.140

c) In de tabel hieronder kan de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht van het uitbetaalde dienstencheques terugvinden naar leeftijd

Leeftijd	Aantal uitbetaalde dienstencheques
60j. en ouder	3.644.774
van 55 tot -60 j.	7.437.456
van 50 tot -55 j.	9.539.056
van 45 tot -50 j.	9.922.183
van 40 tot -45 j.	9.731.557
van 35 tot -40 j.	9.455.507
van 30 tot -35 j.	8.281.895

van 25 tot -30 j.	6.099.510
van 20 tot -25 j.	2.004.985
jonger dan 20 j.	14.831

- d) In de tabel hieronder kan de Vlaams volksvertegenwoordiger een overzicht van het aantal uitbetaalde cheques terugvinden opgesplitst per geslacht van de werknemer.

Geslacht	Aantal uitbetaalde dienstencheques
M	1.816.706
V	63.277.991

- e) Gegevens omtrent de nationaliteit van de werknemers zijn op heden niet beschikbaar.
- f) Voor 2016 zijn er op heden geen gegevens beschikbaar die betrekking hebben op het al dan niet deel uitmaken van een kansengroep.
2. In de onderstaande tabellen kan de Vlaams volksvertegenwoordiger het aantal gepresteerde werkuren terugvinden voor de periode 2014-2016. De gegevens zijn gebaseerd op het aantal uitbetaalde dienstencheques, die een indicatie geven van het aantal gepresteerde werkuren. Eén dienstencheque komt namelijk overeen met één uur huishoudhulp.

- a) In de tabel hieronder worden het aantal uitbetaalde dienstencheques weergegeven per jaar. Om te bepalen waar de prestaties geleverd werden, wordt gekeken naar de maatschappelijke zetel van de onderneming die de dienstencheques ter uitbetaling heeft ingediend. Wij beschikken niet over de gegevens op basis van exploitatiezetel. Daarnaast is het ook niet mogelijk om te kijken naar de domicilie van de gebruiker, aangezien hieromtrent geen historiek wordt bijgehouden door de uitgiftemaatschappij. Wij beschikken enkel over de actuele gegevens met betrekking tot de woonplaats van de gebruiker. Om voor de periode 2014-2016 vergelijkbare gegevens te kunnen opleveren, worden ook voor 2016 de gegevens weergegeven op basis van de maatschappelijke zetel van de onderneming. Voor 2014-2015 kan echter geen onderscheid gemaakt worden tussen Vlaamse gebruikers en gebruikers uit andere Gewesten. Daarom worden voor 2014-2015 enkel de uitbetaalde cheques in de Vlaamse provincies weergegeven om een indicatie te geven van het Vlaamse verbruik en de bijhorende tewerkstelling.

Provincie	Aantal uitbetaalde dienstencheques	
	2014	2015
Vlaams Brabant	8.689.160	8.968.250
Antwerpen	19.987.327	20.912.118
West-Vlaanderen	14.138.399	14.425.689
Oost-Vlaanderen	10.152.272	10.395.712
Limburg	10.214.856	10.818.418

Voor 2016 waren zowel federale als Vlaamse cheques in omloop. Voor de federale cheques kan geen onderscheid meer gemaakt worden door welke gebruiker (Vlaamse of niet) deze cheques werden gebruikt. Daarom wordt voor 2016 hieronder een onderscheid gemaakt tussen federale uitbetaalde cheques per provincie (1e tabel) en Vlaamse cheques (2e tabel). Dankzij de Vlaamse cheques

hebben we nu een volledig beeld van de manier waarop de Vlaamse gebruikers hun cheques gebruiken.

Provincie	Aantal uitbetaalde federale dienstencheques
Vlaams Brabant	1.572.560
Antwerpen	2.970.805
West-Vlaanderen	2.316.532
Oost-Vlaanderen	1.595.346
Limburg	1.826.824

Provincie	Aantal uitbetaalde Vlaamse dienstencheques
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	12.595.694
Provincie Antwerpen	19.116.307
Provincie Henegouwen	127.932
Provincie Limburg	10.158.097
Provincie Luik	49.707
Provincie Luxemburg	6.386
Provincie Namen	10.885
Provincie Oost-Vlaanderen	9.064.446
Provincie Vlaams-Brabant	6.644.256
Provincie Waals-Brabant	234.712
Provincie West-Vlaanderen	13.686.140

- b) In het dienstenchequestelsel is er geen opsplitsing per type job. Elk gepresteerd uur huishoudhulp komt overeen met een dienstencheque. Er kunnen 4 soorten werk gepresteerd worden met dienstencheques: huishoudelijke hulp, boodschappendienst, vervoer van personen en strijkdiensten buitenshuis. In onderstaande tabel worden de gepresteerde uren per soort werk weergegeven. Voor de periode 2014-2015 en de periode 2016 worden de cijfers in een aparte tabel opgenomen met een begeleidende toelichting.

De gegevens voor 2014 en 2015 komen niet 100% overeen met het totaal aantal uitbetaalde dienstencheques, omwille van rapporteringsbeperkingen. Voor sommige cheques wordt de registratie van de soort huishoudelijke hulp namelijk niet correct gelezen, waardoor deze als leeg staan in de database. De cheques waarvoor geen correcte registratie van het type huishoudhulp kon gebeuren, zijn niet opgenomen in onderstaande tabel. De gegevens voor deze periode kunnen niet worden opgedeeld per Gewest en geven een overzicht van de gegevens voor het gehele Belgische grondgebied.

Soort huishoudhulp	Aantal uitbetaalde dienstencheques	
	2014	2015
Huishoudelijke hulp	106.720.456	113.554.402
Strijkdiensten buitenshuis	5.382.877	5.265.171
Huishoudelijke hulp en strijkdiensten buitenshuis	2.054.866	1.007.829
Huishoudelijke hulp en boodschappen	323.856	564.131
Vervoer van personen	190.316	190.692
Huishoudelijke hulp en vervoer van personen	135.470	48.238
Boodschappen	92.219	95.905
Huishoudelijke hulp, strijkdiensten buitenshuis en boodschappen	46.880	32.860

Strijkdiensten buitenshuis en boodschappen	33.957	43.530
Huishoudelijke hulp, strijkdiensten buitenshuis, boodschappen en vervoer van personen	13.162	
Huishoudelijke hulp, boodschappen en vervoer van personen	9.174	
Strijkdiensten buitenshuis en vervoer van personen	8.079	
Huishoudelijke hulp, strijkdiensten buitenshuis en vervoer van personen	4.609	
Boodschappen en vervoer van personen	3.668	
Strijkdiensten buitenshuis, boodschappen en vervoer van personen	841	

Ook de gegevens voor 2016 komen niet 100% overeen met het totaal aantal uitbetaalde dienstencheques, omwille van de zelfde rapporteringsbeperkingen. De cheques waarvoor geen correcte registratie van het type huishoudhulp kon gebeuren, zijn niet opgenomen in onderstaande tabel. De cijfers voor 2016 betreffende gewestelijke gegevens.

Soort huishoudelijke hulp	Aantal uitbetaalde dienstencheques
Huishoudelijke hulp	65.450.973
Strijkdiensten buitenshuis	2.337.659
Huishoudelijke hulp en Vervoer van personen	477.869
Huishoudelijke hulp en Strijkdiensten buitenshuis	274.406
Huishoudelijke hulp en Boodschappendienst	183.974
Vervoer van personen	118.942
Boodschappendienst	46.722
Huishoudelijke hulp, Strijkdiensten buitenshuis, Boodschappendienst en Vervoer van personen	32.445
Strijkdiensten buitenshuis en Vervoer van personen	23.324
Huishoudelijke hulp, Boodschappendienst en Vervoer van personen	22.888
Huishoudelijke hulp, Strijkdiensten buitenshuis en Vervoer van personen	22.774
Huishoudelijke hulp, Strijkdiensten buitenshuis en Boodschappendienst	12.696
Strijkdiensten buitenshuis en Boodschappendienst	6.276
Boodschappendienst en Vervoer van personen	2.717
Strijkdiensten buitenshuis, Boodschappendienst en Vervoer van personen	982

3. a) De evaluatie gebeurt in 2 delen. Eind 2016 werd een eerste kwalitatieve luik opgemaakt. Dit was enerzijds gebaseerd op de kwartaalrapportering die volgens het afsprakenkader met de sector wordt uitgevoerd door de VDAB. Anderzijds werd ook gepeild bij de werkgeversorganisaties naar de samenwerking met de VDAB. Op die manier werd een eerste maal nagegaan of de toeleiding naar dienstenchequevacatures geen nadelige gevolgen heeft ondervonden van de gewijzigde reglementering. Eind 2017 zal een tweede luik van de evaluatie gebeuren op basis van gegevens uit *het datawarehouse van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ)*. Momenteel is het nog niet mogelijk om over actuele cijfers te beschikken met betrekking tot de instroom van werknemers in de dienstenchequesector. Hierbij zal het profiel van de ingestroomde werknemers nader onderzocht worden (o.a. herkomst, opleidingsniveau, uitkeringsgerechtigd of recht op leefloon voorheen), waarbij eventuele verschillen tussen de periode voor en na de afschaffing van de 60%-regel in kaart gebracht zullen worden.

- b) De eerste kwalitatieve evaluatie is klaar. De sociale partners van de dienstencheques kregen nog de mogelijkheid om hun laatste opmerkingen op het rapport te geven. Voor het tweede deel van de evaluatie zullen de gegevens pas in het najaar van 2017 beschikbaar zijn via de KSZ. De effectieve evaluatie is gepland tegen eind 2017.
 - c) De parameters voor het eerste deel van de evaluatie werden vastgelegd in het afsprakenkader n.a.v. de afschaffing van de 60%-norm. In het tweede luik zal op basis van de beschikbare gegevens in de KSZ de instroom van werkzoekenden in de dienstenchequesector worden geëvalueerd. Voor het profiel van de ingestroomde werknemers zal gekeken worden naar herkomst, opleidingsniveau, leeftijd en of de werkzoekende voorheen recht had op een uitkering of leefloon.
4. In het kader van zijn rol als toezichthouder werden er vanuit de Vlaamse Sociaalrechtelijke inspectie 9,43 VTE ingezet op het toezicht in het kader van dienstencheques. Specifiek op het aspect fraudedetectie kan de personeelsinzet worden geraamd op 1,4 VTE hiervan. Dit komt neer op een personeelskost van 77.000 euro. Het opvolgen van de maatregel dienstencheques gebeurt omwille van de omvang van de maatregel ook in belangrijke mate op een geautomatiseerde manier. Zo werd er bij het departement Werk en Sociale Economie ook 50.000 euro ingezet voor ontwikkelingen op het vlak van business intelligence specifiek voor de fraudedetectie bij de dienstencheques. Ook de uitgiftemaatschappij voor dienstencheques (heden Sodexo) speelt een belangrijke rol in de fraudedetectie. Dankzij de uitgebreide ervaring van Sodexo met dit type producten hebben ze een hele reeks slimme indicatoren en automatische meldingen ontwikkeld. Deze kunnen door de Vlaamse Sociaalrechtelijke inspectie aangewend worden voor gerichte controles. Daarnaast stelt Sodexo ook een halftijdse fraudeofficier ter beschikking van het Vlaamse Gewest. Deze kost is onderdeel van de algemene kost die betaald wordt aan de uitgiftemaatschappij voor dienstencheques, en kan niet specifiek worden gecijferd.